

Vg
5353^a

Q. D. 190.
M. 190.
44

Vg
5353a

Q. D. B. V.

LUTHERUM HEROEM,

ANNUENTE DIVINI NUMINIS GRATIA,
In Celeberrima Leucori,
PRAESIDE

VIRO PRÆCELLENTE AC PRÆCLARISSIMO
DNO.

M. JOHAN: WOLFIO,
Ordinis Philosophici Adj. dignissimo,
Præceptore atq; Contubernale suo longè
æstumatisimo,

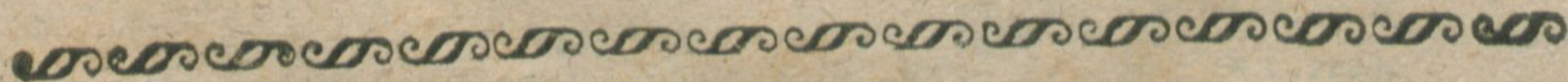
Placidæ Συμφιλοσοφῶντων λιμᾶ publicè submittet

JOHANNES JUSTUS Seeger/

Lauenb. Saxo, Phil. & S.S. Theol. Stud.

In Auditorio Majori,

A. C. cIo lOc XCIX.

WITTEBERGAE,

Typis JOHANNIS WILCKII, Acad. Typogr.

G.

Q. D. R. N.

LUTHERUM
HEROEM.

ANNUNTIUM DIVINI NUMINI GRATIAS
In Celebratione Leucon.

PRÆSIDE

VIRO PRÆCEPTANTE AC PRÆCIPITANTE
DNO.

JOHANNES...

In Anno...

...

A. C. M. DC. LXXIX.

...

...

Typis JOHANNIS...

Συντῆ Θεῶ παλάμα

§. I.

*R*erum Heroum plerumq; vel in Scripturâ Sacra vel in privatorum hominum sermonibus atq; Scriptis, anticipatum ac prædictum fuisse, avidus rerum quarumcunq; scrutator, dubio procul, vel percepit, vel sine difficultate adsequetur *Lutheri Herois*, de quo hanc tractationem, *Argumentum omni Lutherano Homine*, & in primis *Studioso Theologia dignum*, suscipio, vitæ singulares perquirens rationes, deprehendo, eam nec paginam fugisse sacram, nec persona ignota, omnes ex ordine latuisse, veritatis, uti in aliis sic etiam hâc in parte studiosos, humanos Vates. Illam nunc consulere hæret animus meritò: Hos audire placet, non quod ignotos, tales enim ignorari nequeunt, adducturus sim, sed quod, vera me dixisse, facile sim impetraturus.

§. 2. Si placet *Bernbardum Mornalensem ex Cluniacensium ordine Monachum adducam*, quo lib. 3. de Cont. Mundi Edit. ab *Eilhard. Lubin. A. 1607. adorn. testante etiam B. Gerb. Tom. 1. Conf. Cathol. p. 136. contra impietates ac nequittas papales sic canit:*

*Eas mihi scribere, fas mihi dicere, Roma peristi,
Obruta mœnibus, obruta moribus occubuiſti.
Urbs ruis inclyta, tam modo subdita, quam prius alta,
Quo prius altior, hoc modo pressior, & labefacta.
Fas mihi scribere, fas mihi dicere, Roma ruiſti:
Sunt tua mœnia vociferantia, Roma peristi!*

§. 3. Hunc sermone prolo gemina nectens, excipiat *Honorius Augustodunensis; Ecclesie presbyter ac Scholasticus, qui circa An. C. 1220. vixit, cujus verba, lectu digna, consignata reperies, apud Honor. Dial. ad calcem 2. T. Aud.arii Biblioth. P. P. edit. Paris. An. 1610. & B. Gerb. Conf. Cathol. T. 1. pag. 98. Alvarus Pelagius Episcopus Sylvensis, auram spirans*

A 1

A. C

A. C. 1320. Lib. 2. de Planctu Ecclesie Art. 15. *relam inceptam acerbe persequitur, non abnuente Francisco Petrarcha, Canonico Batavino. florente circa A. C. 1339. Vid. T. 3. de recepta Laurea Ep. 5. p. 1254. Edit. Basil. 1554. B. Osiand. Cent. 14. Hist. Eccl. p. 421. Qui plures ejusmodi vult evolvere querelas, responsa adeat S. Rom. Imp. Ordin. in Comit. Norimb. A. 1542. Francisco Cheregato, Fabrianensi Episcopo, Adriani 6. Pontif. Rom. Legato data, apud Hortled. Francof. Goldast. Colldet. Const. Imp. T. 1. f. 15. 150. 217. 420. 447. &c. Edit. Francof. Job. Wolf. 7Cti Lctionum memorabil. Centenar. XVI. duobus Tom. comprehensos, Edit. Francof. Hist. Platine de Vitis Pontif. Rom. cum supplemento Onuphrii Panvini, & Antony Cicarella usq. ad Paulum V. edit. Col. in 4. Theoderici a Niem Episcopi Verdens. Hist. sui temp. ejusdemq. Contin. Edit. Francof. in 4. Nic. de Clemarg. L. de corrupto Eccl. Stat. Edit. Helmst. in 8. alios, inveniet, in quibus multum temporis perdat.*

§. 3. Inde exorti plures, qui postquam detestati essent tantas in doctrina ac vita turpitudines, & Repurgatorem, nomine solum suppress, digitis veluti ostenderent. Prodeat doctrina pariter, fama, sinceritate, & martyrio olim nobilis insignis Dei Confessor, Johannes Huss, qui dogmatibus Rom. impiis Zelo intrepido resistens, eandemq. ad veritatis Evangelicæ aequilibrium appendens, vocatus propterea, concessa ab Imperatore Sigismundo, immunitate, in Concilium Constantiense A. 1414. cedereq. veritati nolens, fracta a Monachis fide, d. 8. Jul. seq. Ann. ad rogam damnatus, vaticinium tale ante mortem de Luthero edidit: *Mahti, mahtate, urite, exossate nunc Anserem (ad Bohem. respiciens fontem) aderit vobis, annis abhinc C. Cygnus, cujus vocem inviti audire tenebimini, ad quem compurendum universa vestra potentia, quanta sit, sufficere nunquam poterit. Confer. B. Luther. T. 1. Jen. f. 1341. b. & T. 5. f. 559. a. Matthes. Conc. 1. de Luth. p. 4 a. Ft. in der Berg Postillen f. 85. a. it. Conc. 14. de Luth. p. 198. a. B. Osiandr. Hist. Eccl. Cent. 15. p. 470. B. Gerh. Conf. Cathol. T. 1. p. 149. Qvicquid excipiunt Pontificii, Grets. Comm. de duobus numm. p. 43. Pistor. Epist. 3. ad Papp. mendacium redollet, satis refutatum a B. Gerh. Conf. Cath. T. C. 5. p. 150. a. huic accedentibus Job. Stumpf. Chron. Helvet. Job. Wolff. T. 2. Lect. Memor. Cent. 16. p. 863.*

§. 4. Notus est Andr. PROLES Lips. Theol. D. Augustin. Provincialis, qui A. sup. Sec. 12. inter pralegendum dicere fuit solitus: O Fratres, res Chri-

res Christiana opus habet forti & magna reformatione, quam quidem jam
propè instare video, vid. B. Gerb. Conf. Cath. T. 1. p. 108. Dress. Müllen. 6.
p. 40. B. Osiandr. H. E. C. 16 p. 14. quærentibus, cur tale quid ipse non
sustineret? ætatem, doctrinam exiguam, ac debiles prætendens
vires, respondit: Excitabit Deus HERQEM ætate, viribus, industria, do-
ctrina, ingenio & Eloquentia præstantem, qui reformationem incipiet, er-
roribusq; se opponet, ei Deus animum dabit, ut Magnatibus contradicere
ausit, & ipsius Ministerium salutare, Dei Beneficio, comperietis. Similia
prædixere Hyeronimus Savanorola, Monachus Domin. vid. B. Os. Cent.
16. p. 15. ex Naucl. & Balæo cong. Johannes Hilten, monachus Isnacens.
cujus etiam honorifice meminit, Apol. A. C. p. 226. Conf. B. Hunn. T. 2. Op.
f. 1289. B. Os. Cent. 16. p. 14. Job. Geil. Keisersberg. Concion. Argentin.
qui d. 10. Mart. A. sup. Sec. 10. obiit, vid. B. Hunn. T. 2. op. f. 1290. Dress.
Mill. 6. p. 39. D. Flek, Conc. Betterfeld. qui Wittebergensem hanc Aca-
dem. FRIDERICI Sapientis auspiciis Concione publica inicians, vaticinatio
Spiritu de hoc albo monte dixit; Orbem Christianum Sapientiam inde esse
accepturum. vid. B. Gerb. Conf. Cath. cit. T. 1. p. 152. & c.

§. 5. Non fefellit res in B. Luthero, Germaniæ universæ Pro-
phetâ, Ecclesiarum sinceriorum Evangelistâ, ac Reformationis
mirandæ Herœe, longè fortissimô. Incumbet itaq; nobis, ea, quæ
ad obtinendum susceptum argumentum faciunt, ut sollicitè ex-
ponamus. Ac à vitæ integritate quidem puritatem doctrinæ non
appendimus, demonstrante illud adhibitis è Scripturâ S. haud
exiguis exemplis, Dn. D. Job. Mullero in Luth. defens. Cap. 1. n. 3. p. 4.
seqq: Heros tamen (pariter ut magnanimus ob rationes omnibus
Moralistis, sine ullâ ferè exceptione, probatas) cum nunquam sit
homo impius ac vitiosus; vid. Excell. Rudrauf. Inst. Eth. P. 3. Cap. 13.
Axiom. 9. p. m. 378. ex eò Weiss. Comp. Eth. Disp. 14. P. 2. Ax. 11. p. m. 20.
Virtus licet heroica quandoq; in ipsos cadat Spurios, probantibus
rem prolixè ex Scripturâ & aliis rationibus. Rudrauf. l. d. Qu. 4. p.
370. Wendel. Philos. Mor. Lib. 1. de R. V. Cap. 3. q. 7. p. m. 179. aliis: o-
nimium Heroi summo sunt decori) Vitam B. Lutheri, in quantum
Herois, neq; enim ab omnibus profius vitiis, per totam vitam, im-
munem colloco, in omnibus benè rectèq; habuisse, breviter ta-
men accarptim & quantum scopus intentus requireret.

A ;

§. 6.

§. 6. Plures, attestante non modo Codice S. verum subscri-
 bentibus quoque historiis profanis, in Heroes excrefcere, fuisse gra-
 tiam Cœli, ut extraordinarium impulsum magis ostenderet, quos
nativitas non fecerat illustres, demonstratione non indiget, eandem
 fortunam suscipiente, de quô nunc agimus, *B. nostrô Megalandro;*
 Mense Novembr. d. X. A. M. CCCCLXXXIII. Islebi, Comitatus
 Mansfeld. Metropoleos, natus; Parentes nactus, fortunæ quidem
 finistrioris Cultores, integros tamen, probatæque vitæ ac pietatis;
 Patrem, *Johannem Lutherum*, Matrem *Margaretam*, *Lindemannia*
Gente oriundam, *Isenaco eductam prope Schmalkaldiam*, in Pago *More*,
nata vid. Matthes. Conc. 1. de Luth. p. 2. 6. primum Agrorum cultu-
 ræ, honestæ sanè, ipsis etiam Patriarchis probatæ, deditos, postmo-
 dum Islebium commigrantes, *fodinis metallicis*, in summô tunc
 flore constitutis, *operam suam navantes.* Confer. magnæ apud Pon-
 tifici: autoritatis *Schleid. Lib. 16. f. 355. Lutherus ipse Tom. 1. Epist. 139. ad*
Spalat. p. 227. It. ad eundem Spalat. f. 341. a. b. It. Epist. 143. ad Job.
Langum. Matthes. Conc. 1. de Luth. p. 1. seq. melch. Adam. in vitâ Theol.
p. 101. D. mull. Luth. def. Cap. 1. p. 6. 7. Dn. D. Strauch. Sleid. Cont. p. 4.
Append. Tom. IX. Altenb. p. 1561.

§. 7. Impudica igitur mendacia sunt (ut gravius nil dicam)
 quibus non modo Patria Lutheri *Bohemia* confingitur, de quô *D.*
Luth. ipse ad Langum Epist. cit. Lipsienses me Bohemum natum, tantâ fi-
de sparserunt, ut Aulas principum permoverint. Sed Pater etiam illius,
 extremâ prorsus impietate, dixerim blasphemiam, *Diabolus incarna-*
us, vid. Job. Naso in Centur. Evang. verit. Genebrard. in Chron. Lib. 4. p.
105. Gretf. Luther. Acad. Cap. 26. p. 298. rem habens cum servâ (Matre)
 in balneis publicis, quod ad eadem conducta, ordinarios consuetosque labo-
 res præstante. *Conf. Serar. Cap. 6. in Tob. qv. 4. aut velut personatus ac*
confictus mercator, Wittebergæ Filie cujusdam civis, nullam, quod non pos-
sint, determinant, accumbens, Lutherumque generans. Conf. Job. Wierum
de præst. Dem. Lib. 3. Cap. 23.

§. 8. Ex dictis, horrenda esse illa mendacia, apparet, quæ a-
 deo, ut ulterius refutem, non est. Ipsi Pontificii suspectos se red-
 dunt, quod tale quid convitiatorum in B. Lutherum, cum alias mi-
 res adeo erga ipsum non essent, eô adhuc superstite, non conce-
 rint, non ignari penitus, & diutius vixisse Parentes Lutheri, sub
 hac

hac ratione tunc in dubium vocatos nunquam, & ad ipsos Lutho-
rum sæpius scripsisse vid. Tom. 2. Lat. Jenens. f. 304. It. Tom. 5. Jen.
Germ. p. 12. 13. in quò exstant literæ, quas ad ægrum suum scripsit
Patrem, quæ sita q; veniã, quod accedere, ac filialem suum amorem
contestari non posset, iis erigere ac solari ipsum sustinuit. Conf.
Tom. id. f. 329. qui literas ad Matrem, similis argumenti A. 1531. con-
scriptas continet. Scilicet quomodo vivis exemplis refutari pos-
sent, benè percipientes, differre mendacia voluerunt, ut vel ali-
quam inde veritatis speciem acciperent; Et si ita est, quis malus
genius ad unum omnes Pontificios fascinavit, ut talem ad hujus-
modi honores ac munera eveherent? Vid. l. d. Mull.

§. 9. Sacra Islebii lavatus undã B. Lutherus, ipsò Martini di-
ce, ad ædes S. Petri, vid. Matthef. Conc. cit. 1. p. 1. Ipse Lutherus ad Georg.
Spalat. Epist. cit. Ego natus sum Islebii, ait, baptisatusq; apud S. Petrum
ibidem; ulnis paternis advectus, Mansfeldiæ cura Ludimoderato-
ris Georgii Æmilii mox traditus est, vid. Tom. 1. Altenb. t. 341. Annum
hic attingens ætatis 14. ope Dni. Johannis Reineccii Magdeburgum
commigravit eorum ope vivens, quorum aures Ecclesiasticis can-
tionibus ostiatim cum aliis demulcebat; vid. Tom. cit. & Melch. A-
dami in vit. Theolog. & Tom. 2. Alt. f. 159. a. Elapso Anno, vid. Ep. ad
Spal. 139. p. 229, motus benignitate Parentelæ, Isenacum petiit, eã-
dem initiò forte contentus, mox gratiam piæ matronæ expertus,
de ejus quadrã liberaliter vixit; vid. Matth. Conc. 1. de Luth. p. 3. Su-
peratis hinc per 4. Ann. Grammaticã ac Rhetoricã, ita ut in stylo inter
commilitones non agnosceret æqualem, consilio Parentum Aca-
demiam Erfurdiensem A. 1501. est ingressus; vid. denuo Tom. cit. In
eãdem Studiosi solertis munia impigrè suscipiens, id brevi effecit
tempore, ut A. 1505. Ætatis 22. gr. adum ac Privilegia Magisterialia ritè
impetraret, vires postea exerens in prælegendis, Physicã, Ethicã, reliquisq;
Philosophie Peripatetica partibus.

§. 10. Ab hoc tempore in Monasteriò Erfurdiensi reliquam
vitam peragens usq; ad Wittebergam vid. Epist. ad Spalat. 139. juri
discendo se dedit; morte autem focii fortè, ac tonitru vehementiori
perterrefactus, voto, si terror esset frustraneus, factò, mutavit con-
siliium. Oraculisq; sanctis investigandis, animum suum sanctè obstrinxit, e-
ligens in hunc finem Monasterium Augustinianum, inq; eò Augustanus
Monachus cluens, ægre ferente suo Parente, quod constat ex
præfat.

*præfat. L. de vocis monast. Tom. 1. f. 886. a. Ann. 1507. Domin. Cant. receptis
 Ceremoniis, concessa potestate sacrificandi pro vivis & mortuis, initiatus,
 paulo post sacrificacionibus studuit, velut testantur. Tom. V. Altenb. f. 209.
 a. & T. 1. Ep. n. 1. pag. 3. Cujus suæ vocationis specialis (generalem
 mittò, cum huc parùm faciat) meminit Tom. V. Jenens. G. f. 91. a. It. f.
 157. b. It. f. 361. b. It. f. 492. b. Tom. 6. f. 58. a. b. Quæ hic urgent Pontificis
 Tann. Diopt. Lib. 2. q. 4. C. 27. p. 589. seq. in Badischer Motiv. 5. p. 331. Stu-
 denten Gespräch 2. lit. C. 1. f. a. solidè ab Hunn. sunt discussa à p. 170--186.
 mutato hic substitutoq; Augustini nomine vid. Tom. 9. Altenb. f. 1103 b.
 Ann. 1508. à D. Johanne Staupitio. Vicario Gen. Wittebergam accitus,
 Theologia Professor constitutus est, vid. Spargenb. Ad. II. P. 2. f. 88. ubi
 Theologiam sic aggressus, ut Martinus Mollerstad. J. & M. Doctor
 publicè de ipso testaretur, Monachum hunc omnes reliquos turbatu-
 rum, novamq; purificatam scilicet, doctrinam prolaturum, quod Sacra
 Scriptura firmissimè semper innitatur, nec ullis sophisticationibus
 abduci se patiatur. Vid. Matthes. l. c. p. 6. a.*

§. 11. Quid verò Professio Theologica importet, notum omni-
 bus est, nimirum in Capitibus fidei juventutem fideliter erudire;
 Scripturam ad mentem Sp. S. exponere, & à corruptelis omnibus
 integram adserere. Hanc accuratè semper attendens B. Lutherus
 in sui defensionem contra R. Pontificem semper eam urfit. *Conf.
 Tom. 1. J. Germ. f. 57. a* & sic, quamvis Acharonta ferè moverit, con-
 tra omnes Veritatis hostes etiam Papam pugnavit constantissimè
 ad vitæ usq; terminum ultimum. *Conf. B. Hunn. l. c. C. 9. p. 221 seq.*

§. 12. Hac Spartâ fungens A. 1510. Witteberga, in perorandis con-
 ventus universi causis, Romam ablegatus est, quid illic fecerit, re-
 citat T. 1. Altenb. f. 251. b. Inde reversum D. Staupitius (hoc enim jam
 tertium est Vocationis suæ momentum) consensu universi con-
 ventus, ut gradum Doctoris sibi deputatum reciperet rogavit, (in horto,
 quam hodie Medicorum vocant) repugnanti, ob literarum viriumq;
 præcipuè corporis debilitatem, Luthero, idem ille institit verbis ner-
 vosis & Spiritu Prophetico prolatis, vid. B. Matthes. *Conc. cit. 1. p. 6. b.*
 & D. Gerhard. *Tom. 1. Conf. Cath. p. 153. b.* Annuens igitur ea, qua par
 erat, modestia A. 1512. Brabantâ D. Andreâ Bodenstein, aliàs Carolsta-
 dio dicto, gradum Doctoris sibi conferri passus est; vid. D. Heinr. in *Art.
 Visitat. Disp. 1. §. 13.* & ipse Lutherus *Tom. 5. Altenb. f. f. 559.* sumptus fa-
 ciente

ciente Electore FRIDERICO gloriosiss Record. vid. Luth. Tom. 6.
Altenb. f. 186. præstitôq; juramento; Ego R. Juro Domino Decano
& Magistris Facultatis Theologicæ obedientiam & reverentiam
debitam, & in quocunq; statu utilitatem universitatis & maximè Fa-
cultatis Theologicæ, pro virili meâ procurabo & omnes Actus Theo-
logicos exercebo, in mitra (nisi fuerit religiosus) vanas peregrinas
doctrinas, ab Ecclesia damnatas, & piarum aurium offensivas, non do-
gmatisabo, sed dogmatisantem Dn. Decano denunciabo intra octendium,
& manutenebo consuetudines, libertates & privilegia Theologicæ Facul-
tatis pro virili meâ, ut me Deus adjuvet, & Sanctorum Evangelio-
rum Conditores (Et si fuerit Biblicus interfierat) & stabo integrũ
Annum in Biblia (nisi fuerit religiosus, cui semestre deputamus)
& singulis annis semel ordinariè respondebo, & Decano jubente
sermonem faciam ad Clerum, & quidem ultra Caput lectionatim
non absolvam [si fuerit sententionarius] & quemlibet librum so-
lenniter auspicator, præmissâ Oratione commendatitia sacra, nec
non quæstione correspondente materiæ libri mei, & tertium non
incipiam, nisi prius petierim prô formaturâ, & publicè locò exa-
minis responderim & etiam duobus Ann. in sententiis persevera-
bo; (Si fuerit Licentiatus) Juro etiam. Rom. Ecclesie obedientiam &
procurabo pacem inter Magistros & Scholasticos seculares, & religiosos,
& pirethum in nullo aliò Gymnasio recipiam. vid. Lib. Statut. Fac.
Theol. Acad. Witteb. C. 7. Ad hoc juramentum toties provocavit
Lutherus in omnibus adversitatibus. vid. Tom. 1. Jen. Germ. f. 281.
a. it. f. 340. a. Tom. 5 f. 157. it. f. 320. b. It. f. 361. b. 492 b. T. 6. f. 14. 6.

§. 13. Ceterum diffiteri non possum, hoc juramentum contra-
dictoria continere, prout quidem ad veritatis cœlestis unicè appen-
ditur lancem, & cum Pontificiorum corruptâ doctrinâ simul con-
fertur. Vid. B. Ric. Hunn. in offenbahren Beweis / daß D. Mart.
Luth. zu des Bapstuhms Reformat, rechtmäßig beruffen sey; Cap. 8.
p. 206. Neq; tamen ideo ad utrumq; comprehensum obligat Lutherum, vel,
dum alterum non servat, juramentum violat. In juramento sane, quod
duo inter se pugnantia continet, (quamvis primâ fronte, à quo-
vis non intelligantur, vel à Luthero, tum intellecta fuerint) u-
trumq; servari non potest, sed illud quod verbo Dei voluntatq; con-
gruum divina eligendum, neglecto eò, quod cum div. voluntata a. dilectione

B

proximi

proximi pugnant, absq; omni juramenti violatione, vid. 2. Decret. Pap. tit. 24. cap. 16. venient. Gloss. casus 3. Decret. T. 11. C. 1. cum Glossa. Cas. 1. Decret. T. 33. C. 13. dilecti filii Gloss. juramenti 2. decret. tit. 24. cap. 17. sicut nostris gloss. Cas. 2. Decret. T. 2. c. 12. si diligenti. gloss. Casus. gloss. juramentum It. Tit. 28. cap. 20. ad hac gloss. appellant. Hinc adeo nec peccat, qui illius, quod illicitum erat, contrarium melius scilicet, & magis pius efficit. vid. B. Hunn. l. c. p. 211.

§. 14. Patet hinc mendacia & calumnias esse, dum Pontificii urgent (1) Lutherum Contemptui exposuisse Doctoratum suum ex T. 2. Jen. lat. f. 363. & sic per eum ad reformationem non vocatum esse Gretf. Luth. Acad. cap. 2. p. 11. 12. (2) Doctoratum Lutheri signum tantum doctrine, non vocationis ad reformandum esse Tanner. Diopt. L. 2. qv. 4. c. 87. p. 596. seq. cum hoc pugnet cum ipsa Doctoris expositione à Gretf. tentata Luth. Acad. cap. 23. p. 236. (3) Lutherum tantum per juramentum promissis se religionem Pontificiam promovere, non contra eam pugnare Tanner. Diopt. Lib. 2. q. 4. c. 27. p. 597. seq. (4) Detractum iterum Lutheri esse Doctoratum tum per Papam A. sup. Sec. 20. tum Bannum, Cesaris A. 21. vid. Badische Motiv. 5. p. 332. Studenten Gespräch. cap. 1. Hic observ. in Doctoratu duo contineri, obstrictio, juramento Deo & Ecclesie facta, & privilegia quaedam ac externa dignitates. Priorem & nullus homo, ita nec Papa vel summus Imperator solvere potest. Quam posterius; esto, mansit tamen, quam infringere inde tentant, ejusdem vocatio & obligatio, Deo facta; Vid. B. Hunn. l. c. p. 216. seqq. (5) Lutherum ipsum Doctorali dignitate exutum se professum esse T. 2. Jen. G. f. 106. b. & inde admodum per territum Studenten Gespräch 2. lit. c. 1. a. Nam. (1) & si non sit, esto tamen, quid inde? Ergone liber est ab obligatione, quam Deo propter juramentum obstringebatur? (2) Tom. cit. gradum doctoralem non penitus, sed extrinsecum splendorem sibi saltem, subtractum esse commemorat, quem etiam veluti signum Romanae bestiae parum admodum, curet. Vid. B. Hunn. l. c. p. 220.

§. 15. Haecenus de vocationibus tribus Lutheri specialibus, [quae in Papatu quae videntur à Pontificiis contigerunt; Lutheri tamen ab Ecclesia ista] propter manifestos errores deficiente, non sunt facta irrita, quicquid insulse putent Helfr. Ulr. Hunn. Arg. 6. p. 211. Tann. Dioptr. L. 2. qv. 4. c. 27. Bec. Man. Lib. 1. c. 12. Motiv. Bad. 5. p. 332. Fr. Petrach. Albericus de Rosate Berabardus ad Eugen. Gretf. Luth. Acad. p. 302. vid. D. Mull.

D. Mull. l. c. C. 3. p. 40. seqq. in quibus divini quid, magis quam alias fieri solet, occurrisset, nemo in dubium vocabit, qui altius singula meditatur secum. Quorsum quæso terror spectat & tonitru, quibus studio juris avocatus & S. Theologiæ consecratus, non aliâ ferè ratione, quam Paulo aliquando contigit. Act. 9.3. seqq. Quorum in arenis istis juvenilibus Muneris sacrificandi oblatio? Quorsum collata publica professio Theologica? Quorsum iter Wittebergâ Romam susceptum, reliquis conventus membris, in majore sanè tunc autoritate constitutis, insuper habitis, ac honores doctorales invito quoque obtrusi? *Manus Dei adsuit, non quidem omnia media negligens, speciali tamen ratione se exerens.*

§. 16. Impetus quidam Virtutem Heroicam in primis commendat. *Conf. moralistas.* Quid de *Luthero* dicam? Si facta, quæ vocationem dignè exceperunt respicio, impetum deprehendo divinum prorsus ac extraordinarium. Ut enim taceam *Lutherum* à primis statim suæ professionis annis S. Bibliis adhærentem, vid. supra dicta §. 10. adversus Sophistas ac Theologiam Scholasticam, vel solum [sed quantum quæso hoc susceptum onus?] disputasse. *Conf. Matthes. Conc. 1. de Luth. p. 9. b. & Tom. 1. Ep. 27.* cum circa hæc tempora fraudulentis indulgentiarum mercatus à *Leone X.* instituerentur, & per *Job. Tezelium* (ab Episcopo Moguntino præcipuè tunc jussim vid. *App. T. 9. Altenb. p. p. 1565.*) præ aliis peragerentur, *A. 1517. in vigilia omnium Sanctorum propositiones quasdam ad valvas templi Arcis ab omnibus Sanctis denominari affixit, easdemque ad publicam disputationem proposuit, quæ exstant. Tom. 1. Altenb. fol. 14. b.*

§. 17. Quid *Tezelium*? *Juterbogæ* tunc commorans, convitiis *Lutherum* proscindebat, ac velut hæreticum damnabat, vid. *Matthes. Conc. de Luth. p. 11. b.* adsurgente simul, (quamvis quod mirari subit, nemo Adversariorum partes publicè disputando, subierit) *Conrado Wimpina* (præterquam quod *Tezelius* ipse *Theses* contra scripsisse perhibeatur) *D. Theol. Scholasticæ Francof.* cujus *theses* scriptæ reperiuntur *Tom. cit. f. 18. Johanne Eccio, Sylvestro Prieriâ, Jacobo Hochstrat,* aliis infallibilitatem Papæ urgentibus, ac *Lutherum* damnantibus, tanquam Hæreticum pessimum, ut de hoc *Lutheri* ausu accepto *Albertus Krantz,* paulò ante obitum, nuncio dixisse feretur : *O frater Martine, abi in Cellam tuam & dic Miserere mei Deus; vid. Ghytr. Saxon. L. VII. p. 196.*

§. 18. Nam Leo Pontifex ægrè ferens suam in dubium voca-
ri auctoritatem Lutherum Romam ad examen citabat, vincitumq;
ac captivum sibi tradi ab *Electore Friderico* petebat, non obtinens
tamen quicquam, renuente cum *Electore* conventu, cum Cardi-
nale Cajetano Augustæ Lutherus agens, nihilq; eorum, quæ ju-
xta Scripturam dixerat revocare sustinens, quicquid Cajetanus
promiserit, à Pontifice excommunicabatur & unà cum libris suis igni
adjudicabatur. *vid. Matthes. Conc. de Luth. 2. p. 13. seq. contigit vero A.*
1518. M. Octobr. Quid Lutherus ad hæc? Brutum fulmen parùm æ-
stimans, Wittebergam reversus, heroicò animo Bullam excommuni-
cationis non tantùm d. jus quoq; Pontificium (quod de Thes. Tez. affir-
mandum non est, vid. Ep. ad Judocum Isnac 47. T. 1. p. 61.) Wittebergæ; A.
1520 d. 10. Dec. collatâ prius re cum Spalatino, & convocatis ad eam rem
studiosis, comburebat, illud Samsonis addens: Quemadmodum fecerunt
mibi, ita feci eis. Conf. Tom. 1. Altenb. f. 120. a. It. fol. 539. b. T. 1. Epist. p. 273. &
p. 294. ubi testatur combustionem expeditam esse, Matth. Conc. 2. de Lu-
th. p. 20. b.

§. 19. Inde in Lutheri perniciem nihil non moliebatur Pon-
tifex; nomen ejusdem bulle Cænæ dominicæ execratoria infarciens; *vid. B.*
Matth. l. d. p. 21. seqq. ipsius Imperatori ac aliis invisum reddens, id
efficiebat, ut *A. 1521. ad Comitium Wormatiensia,* quæ Imp. prima erant,
per Legatum Cæsareum evocaretur, concessio salvo conductu, ra-
tionem doctrinæ Hæreticæ, ut opinabantur, redditurus, ac pamo-
diam cantaturus, cui obtemperabat quidem evocationi, quicquid
dissuasionis adjecerint *Amici Oppenheimenses,* (quod scripta ejus jam
tum essent damnata) quibus respondebat. *Vocatus intrabo Worma-*
tiam, Christus enim vivit, in vitis omnibus portis, inferni & potestatibus
æeris. Conf. T. 1. Alt. f. 719. a. & 734. a. T. 1. Epist. Ep. ad Spalat. 221. p. 314. b.
Matthes. Conc. 3. de Luth. p. 24; palinodiam vero Pontificiis frustra à
Lutherò quærentibus, cum assessoribus & defensoribus ejusdem sen-
tentia publicè proscribatur à Cæsare. *Vid. Reichs Abschiede &*
Hist. Cælestini p. 3.

§. 20. Cernens *Elector potentissimus* periculum haut exiguum,
quod tamen non advertibat adeò Lutherus, sine metu regrediens
Wittebergam, Lutherum in arce quâdam, non procul ab Isenaco si-
tâ, cui nomen cessit *Wartberg incolumem* (constitutis, qui sub hosti-
um specie in itinere, tempore nocturno, ipsum susciperent, & il-
luc

illuc abducerent, duobus sanguine nobili oriundis) *servabat*,
quam Arcem Pathmum & Eremum suum vocabat. Num rei sic
gestæ scientiam antea habuerit Lutherus, disceptant, res decidi
potest ex ipsiq; epistolis. *T. 1. Epist. Ep. 228, id certum, lubentius libe-*
rum B. Virum fuisse, quod tum ex Epist. 226. ad Philippum, tum ex
Ep. 227. ad Agric. tum Ep. 250. ad Gerbell. apparet, quamvis de cæterò
lectis S. Bibliis Ebr. labores plures & suscepit, & hic absolverit.
Vid. T. 1. Altenb. f. 741. b. f. 756. a. f. 783. f. 856. a.

§. 21. Interim *Carolstadius Iconoclasta*, Juris Civ. Criminator,
Sacramentarius & Semijudæus, vehementiâ suâ, Lutherum, vix
decem Menses absentem; revocabat, in sciò Electore, & re cum a-
liis prius non collatâ, Wittebergam redeuntem, solâ Religionis
causâ permotum. Quomodo se huic & aliis fortiter ac intrepidè
opposuerit nunc exponere ob prolixitatem non possum. Nec
quid in *Comitiis Norimbergensibus A. 1522 & Ratisponensibus A. 1524*
aut quomodo Sacramentarius post Carolstad. Tigurinis se opposuerit, tra-
do, saltem illud adjicio, calumniam esse, dum Lutherus Autor
motuum à Rusticis Thuringiacis, duce Thoma Müntzer, tentato-
rum, confingitur.

§. 22. Vides vel ex his, nec enim ad alia facta heroica reci-
tanda excurrere possum, quæ vid. apud *Matthes. per totum L. cit. B.*
Hunn. & D. Müll. instinctum verè divinum, dum cernis, unum tot Prin-
cipibus & ipsis infernalibus furiis se objecisse. Nec verò felicitate,
quæ quàm maximè requiritur, fufis quotidie calidisfimis preci-
bus, de quibus vid. Vitus Dieter. in Lit. ad Phil. melancht. T. 5. Alt. f. 244.
& Matthes. Conc. 8. f. 83. destituebatur; Præterquam enim quod be-
ne faventes sibi haberet Electores, ac conventus sui fratres, præ-
terq; hos mox Pomerania, Borussia, Livonia, Brema, Magdeburgum,
Halberstadium, Hamburgum, Goslaria, &c. vid. Chytr. L. cit & L. XI. ejus
doctrinam admitterent, contra tot promissiones, à Pontificiis factas,
si revocaret, vias Principum Catholicorum, machinationes Papæ
& Furiarum infernalium, obtinebat, ut postmodum A. 1530. in Co-
mitiis publ. Augusta Vindel. Doctrina hæc sua à Protestantibus publicè ex-
biberetur, & ab eò tempore, usq; ad hæc nostra per Dei gratiam vigeres.
Conf. Aut. Cit.

§. 23. Felicitatem quippe hanc & *Celeritas* excipiebat, mul-
tùm in Heroë commendata. *Conf. Rudr. Inst. Eth. l. c. Ax 5 p 376. Weiss.*

l. c. alii, quæ ex dictis partim elucet, partim ex eò constat, quod brevi temporis decursu, paucis sibi datis adminiculis, libros in exhausti ferè laboris aggressus sit, & felicissimè absolverit, ut vel adversarii largiantur.

§. 24. Nec minus summâ inclytus erat B. Lutherus constantiâ, tum in purâ doctrinâ asserenda, tum adserta defendendâ & propugnandâ Conf. §. 18. & 19. Hanc, plura enim quæ ex omnibus actionibus eluxerunt; allegare non possum, probatam dedit Georgius à Freundsbergk/ Vir bellicis Virtutibus clarus, Lutherum, jam Comitibus intrepidè ingressurum Wormatiensia, suaviter sic alloquens: Münchlein/ Münchlein/ du gehest jetzt einen Gang / einen solchen Stand zu thun/ dergleichen Ich und mancher Obrister / auch in allen unsern ärgesten schlacht Ordnungen/ nicht gethan haben; Bistu auf rechter Meinung/ und in deiner Sachen gewiß/ so fahre in Gottes Nahmen fort/ und sey nur getrost/ (uti te jam præbes) Gott wird dich nicht verlassen. Conf. Spangenb. Adesp. P. 2. f. 54. a. Quæ de Inconstantia urgent Pontificii, probabunt ad Calendas Græcas, vid. Excell. Dn. D. Tenz. ein gründlicher Rettungen der Luther. Kirchen Cap. 4 p. 564. & p. 621. B. Hunn. Matthes. ll. cc. & inprimis Mull. qui & allegat Adversarios ipsos & refutat. l. c. C. 21 p. 277. seqq.

§. 25. Hæc omnia Opas mirandum, & extra vulgares humanas conditio nes positum excipit; Reformatio sc. s. purgatio sincera Ecclesie à deterrimis Papalibus erroribus, in quâ summâ felicitate adhuc tum per Dei gratiam stamus, frementibus, sine tamen viribus, non tantum Christiani, sed Lutherani etiam, γυναικός talis, nominis hostibus. Quam licet vitæ externæ ratio nec juvare nec corrumpere potest, ut iupra ostendi; tamen nec inde macula ulla est eam aggressa, cum vita sanctimonia perpetuò studeret. Præterquam enim quod constantissimum in omnibus retineret ac infractum animum; vid. Matthes. Conc. 7. p. 64. taboribus sibi convenientibus deditissimū Conc. 10. p. 101. lapsis proclivis erat ad condonādū; Conc. 11. p. 117. 6. Contento paucis, pauperibus benefaciebat, Conc. 12. p. 136. 6. Abstinēs à facetiis scandalosis, Conc. ead. p. 130. à fide fruebatur firmissimâ Conc. 8. p. 84. b. neglectis Papâ, & miserè sub hujus servitio contētis. Conc. 15. p. 175 a. Deo vindictam concedebat. Conc. 6. p. 51. b. Zelū fovens, sufficientes habebat causas; Conc. 7. p. 69. a. & Conc. 14. p. 159. a. Conciones aliorum ardentè audiens. Conc. 12. p. 134. b. Confessionibusq;

busq; privatis ac S. Synaxi sæpius utens *Conc. & p. eadem*, ita firmabatur, ut perceptis rebus adversis, audentius contra eundo, hilaritatem non exiguam præ se ferret. *Conc. 12. p. 135. a. reliqua non tango.*

§. 26. Calumniantur hic iterum Sanctam B. Megalandri vitam Pontificii audacter, præcipue quod scortis admodum fuerit deditus, computationibus, scurrilibusq; sermonibus. *Vid. Catalogum horum nebulonum apud D. Müll. Citatum variis in Capp. Ast nil probant, & si viri sunt, probare quæso vel probabilibus rationibus auspicentur. Huc & ea spectant convitia, quæ in castissimum legitimumq; ejus matrimonium An. 1525. ætatis sue 42. contractum, magno conjiciunt numero: Quæ cum persequi non possim; vid. apud matthes. Conc. 5. de Luth. p. 43. b. D. Müll. Luth. def. l. 7. p. 79. seqq. Dn. D. Tenz. l. c. C. 4. p. 253. seq. & 262. It. Cap. eod. p. 513. qui ipsum sufficienter defendunt.*

§. 27. Superatis omnibus difficultatibus heroicè, exitum felicissimum est nactus B. Lutherus, motiens Islebii, ter repetito illo (præter precat. proluxiore ardentissimam, consignatam à Matthes. *Conc. 14. p. 166. a. Davidis: Pater in manus tuas commendo Spiritum meum; redemisti me Deus veritatis! summâ animi constantia atq; fiducia, piissimè presentibus D. Justo Jona, M. Michaelæ Celio, & Johanne Aurifabro, quorum de morte relationes vide Tom. 8. f. 853. a. ipso Concordia die 18. Februar. & Ann. 1546. Islebii, vid. Matthes. Conc. 7. p. 70. b. Conc. 14. pag. 166. b. D. Müll. Luth. def. C. 29. p. 361. seqq. Quam beatissimam mortem, uti ipsam vitam, nefandis rursus criminationibus atq; calumniis operarunt, Pontificii. Botz L. 23. de Sign. Eccl. C. 3. Gretf. T. 1. def. Bellarm. Col. 855. Claudius Santes Repet. 1. de Euchar. C. 10. Brendenbach. Colloq. S. L. 7. C. 39. Serk. Conc. 2. in profest. trium Regum p. 94. Eder. in inquisit. p. 186. Coch. de Actis Luth. p. 309. nequam alii, testium more, contra piam Susannam, resumendoq; veterem calumniam, quam de Morte sua vivus adhuc ipse B. refutavit Lutherus, vid. T. 8. Jen. Germ. p. 207. nihil ergo aliud addo, quam hoc, Satan Mentiris! Quid cum sepultura contigerit non tango, cum apud citatos autores proftet, & hic Wittebergæ cineres beatissimi in templo ad Arcem sint reconditi.*

§. 28. Satis de Luthero: Heroem ordine aggredior; Cujus Etymon si primam partem respicias nos penitus nō moratur. Conf. interim *Rudr. Inst. Eth. P. 3. C. 13. th. 1. §. 2. p. 262. alii. In universum autem (de hoc enim differendum mihi esse intelligo) Heroicæ virtutis genus inter gentiles erat duplex, Poeticum, eorum nimum, quos*

quos Poetae ex semisse Deos, ex altero semisse homines fingebant, ut multiplici carmine admirationem in auditoribus suis excitarent, eosque ad sequendam fortitudinem instigarent, vel quod summos in suae gentis principes Viros conferre honores certarent. *Vid. Rem plenius expones Eustathius ad Iliad. a. v. 4. Et Aristotelicum vel Philosophicum, competens iis, qui revera per excellentiam virtutum, apud omnes homines acquirerebant, ut honoribus non modo suis, sed etiam plane divinis interdum ornarentur. Illi scilicet, qui insigni prudentia, admirabili alacritate & constantia, difficiles & arduas, sine defatigatione, ancipitas & periculosas, singulari felicitate, res gesserunt, ut ideo propius ad Dei perfectionem ascendere, quam ad humanam imbecillitatem se demittere viderentur. Conf. Arist. L. 7. Eth. C. 1. Plin. L. 11. Hist. N. C. 7.*

§. 29. Prius genus (& si Poetarum fabulae non levia quaedam & frugis expertia sint otiosorum hominum commenta sed sub eis velut involucris omnis doctrina elegans, omnisque denique sapientia contineatur, atque adeo quid veri subsit, eruendum, *Vid. Piccol. grad. 6. C. 2.*) Mitto, adsumptum tantum posteriori; Sub quo Heroes adhuc constituendos esse existimo triplicis differentiae: *Minus proprie dictos*, quorum praecleari artifices spectant, qui aliqua arte imprimis excelluerunt, & insigne aliquod beneficium in genus humanum contulerunt. *Magis proprie tales*, qui splendore virtutum Theologicarum a Spiritu S. accensarum communem hominis conditionem superarunt, in quorum numero ii censentur, qui in Dei fiduciam atque dilectione firmiter perseverarunt; martyres pariter, qui pro caelestis doctrinae veritate ad mortem usque decertarunt. *Et propriissime sic dictos*, qui virtutum moralium gemmulis praesertim difficultium corruscant; & quidem illarum, quae hominum vires excedere, divinamque facultatem exposcere videntur.

§. 30. *Ultimos hic imprimis attendo non, neglectis prorsus mediis; quamvis enim hos heroes nunc upari ecclesiastici sermonis usus non permittat, recte monente Augustin. L. 16. de Civ. D. Ac virtutis finem non consideremus in respectu futurae, sed praesentis vitae, nec virtutem Heroicam, tanquam habitum simpliciter infulum consideremus; unum tamen vel alterum hic datur, quibus Heroibus proprie dictis accedunt proximè. Primos simpliciter excludo, quod ab eis ut talibus, omnis moralitas penitus absit. Vid. B. Jac. Mart.*

Cent. 9.

Cent. 5. qv. illustr. disp. 6. qv. 6. B. D. Wendler. Phil. Pract. L. 2. Sect. 1. C. 12. Piccol. l. c. C. 3. & 4. Libenth. Colleg. Eth. Disp. 14. th. 3. 4. & qv. 6. Stbal. L. 1. Eth. Sect. 3. C. 4. alii.

§. 30. Ipsa verò Virtus Heroica *abusivè* accipienda non est, ut oppositum vitium sit, deprehensum quandoq; in Tyrannis aliisq; , qui vixerunt quam pessime. *Conf. Barth. L. 3. adv. C. 20. nec γενικῶς, ut quamlibet virtutem notat eminentem, ac præ aliis conspicuam magnificentiam scil. & magna nimitatem sed deniq; εἰδικῶς pro virtute, speciali Dei influxu obtinens ac communicata, circa quodcunq; demum versetur vel occupata sic objectum. Vid. B. Matth. Syst. Eth. L. 3. Exerc. 10. th. 4.*

§. 31. Uti hanc *Græci* τιμιωτέρον τῆς ἀρετῆς, & υπὲρ ἡμᾶς ἀρ. τὴν ἠρωικὴν ἢ θεϊαν, *Latini*, affectionem divinam, ob causam principalem & similitudinem, vocant: Sic Heroes dicuntur *Semidei*, non aliam ob causam, quam quia supra communes hominum vires ardua sunt adgressi, & feliciter consecuti, unde ad Dei potius similitudinem visi ascendere, quam ad humanam infirmitatem descendere. Tantum sc. Communem hominum sortem excedunt Heroes, *quantum virtutem communem heroica virtus, ideo medio loco inter Deum & homines constituendos esse Heroes Veteribus visum est; Natales inde fabulæ de ortu heroum traxerunt, genitos nimirum illos ex consuetudine Deorum cum Fæminis, quas superstitio cultus excepit; Luciano Heroem definiente, ἐξ ἀνθρώπων ἢ θεῶν σὺνθετον. Vid. Wendel. l. c. qv. 5. p. 177. alii.*

§. 32. Virtutem Heroicam, quam dari, tanquam certum, suppono, qui *habitum* dicunt, *B. D. Wendel. l. c. C. 20. n. 5. p. m. 133. Weiss. l. c. Præc. 2. p. 12. alii plures, non errant, cum omnis virtus sit habitus: Naturam aut ejus genericam proximam non exprimunt, ut attendenti patet. Vocaveris etiam v. virtutis excellentiam, cum Wendel. l. c. C. 3. Exeg p. 169. Durr. Eth. Paradigm. P. 2. Sect. 4. C. 1. Aph. 1. p. 468. Rew. Theatr Arist. Doctr. L. X. ad Nic. Arist. P. Poster. Theor. 1. p. 173. Will. Præc. Eth. C. 27. aliiq; non peccaveris præcipue si per eam virtutem, ultra communem sortem & gradum, splendidam atq; excellentem intellexeris. Vid. Wendel. l. c. qv. 4. p. 177, Improprè tamen cum non nihil locvaris, aliud substituas monemus vocabulum magis commodum.*

§. 33. Virtutem ipse allego, quæ proximè rem videtur conficere. Nec enim difficile mihi probatu erit, heroicam virtutem, li-

C

cet

cet summos gradus obtineat, veram adhuc esse proprieq; dictam.
 A definitione ad definitum recte nos colligere, omnibus conce-
 ditur; jam accipiat Virtutis consuetam vel Aristotelicam quis de-
 finitionem & applicet, res in vado erit. Quod enim specie ab aliis
 virtus Heroica differat principium peti, de quo postea. *Mediocri-
 tas* eidem vel ideo de negari non potest si attenderis extrema-
 tem vel Eminentiam, quam objiciebat, considerari vel *intra virtu-
 tes, vel extra virtutis lineam*: Illa non opponitur mediocritati vir-
 tutis, sed ei subordinatur, tanquam excellentissimus gradus in
 illa mediocritate; Hæc cum vitiositatem notet, opponitur utique
 virtuti ejusq; mediocritati. *De posteriori a. tantum sollicitus esse su-
 scipio, prælucentibus Rudrauff Instit. Ethic. L. c. § 5. p. 365. Excell. Dn. Wal-
 thero Promotore Præceptore ac Patrono nostro Summo Colleg. MSC. Ex-
 cell. Dn. Röhrensee, Præceptore pariter ac Promotore nostro perpetuo ob-
 servandas, Colleg. MSC. Hornejo Philos. mor. L. 4. C. 5. p. m. 651 seq.*

§. 34. *An vero à Morali & intellectuali præscindat. h. l. Virtus, di-
 sceptant autores, Picol. Grad. 6. Phil. m. C. 4. negativam amplectitur, si pa-
 tus haud exiguo adficientium numero. Ita vero ille: Viri sapientes, in-
 quit, qui scientia & contemplatione refulserunt non Heroes, sed divini po-
 tius dicti sunt. Sapientis enim nomen est altissimum (dixit Plato) & soli
 Deo convenit. Nec dicuntur in aere habitare sapientes (ut de Heroum ge-
 nere dixit Plato) neq; in Britannia Insulis (ut retulit Plurarchus) sed di-
 cuntur elevati supra cælum, (ut in Phædro idem Plato affirmat) proptere-
 a minus rectè ut censeo, etiam in contemplatione reperiri putarunt heroi-
 cam Virtutem, & dixerunt, sapientiam esse heroicam contemplationem.
 Verùm hæ rationes tantæ non sunt, ut ideo in illam sententiam eamus, in-
 quit Dec. p. t. Spectab. Excell. Dn. Stolbergius, Præceptor ac Promotor no-
 ster colendiss. Disp. de Virt. Heroicâ dudum hic habitâ; Qu. 2. Non minus in
 virtute intellectuali sunt, & à Deo extraordinariè suscitantur Viri excel-
 lentes, summi & Eminentes, quàm in morali; Non minus definitio Virtutis
 Heroicæ objectum & Exempla Intellectuali, quàm Morali competunt, vel
 id evincente splendidissimâ & eminentissimâ Salomonis sapientiâ Vid. 1.
 Reg. 3. & 4. Nimia virtutum Intellectualium ruditas est feritas, propter
 quam homines rudes ac indocti apud Aristippum lapidibus comparantur,
 notante Laërtio L. C. 5. Excellens itaq; earum notitia, virtus Heroica ap-
 pellari poterit.*

§. 35. *Quamvis de cætero inficiet nequaquam; Virtutem Heroicam*
magis

magis in *Moralibus* conspicuam esse virtutibus, quæ apud vulgus imperi-
tum majorem admirationem movent, quàm *Intellectuales*, eò, quod illo-
rum actus omnium oculos feriant, harum verò excellentia in mente tan-
tum possessoris clareat; Accedit usus pariter ac modus loquendi, in eò oc-
cupatus, ut excellentem *Moralem*, non *Intellectualem* virtutem heroicæ
virtutis titulo atq; honore afficiat, ut de objectis quædam, quæ benè pos-
sem, ulterius non moneam, *Vid. Excell. Rudrauff. l. c. §. 6. p. 364.*

§. 36. Hominum autem, uti ordinariè nulli: Ita extraordinarie non
solis viris competit atq; *Christianis* vel *fidelibus*: Sed etiam (1) *Fæminis*:
Quod si enim eas facit natura solertes, industria literatas, educatio piæ, ex-
perientia sapientes, quidni & reliquarum virtutum, sublimè exercitum
Heroas? Quibus opposita competit feritas, iis & virtutem oportet compe-
tere Heroicam. *Fæminis. E. Quod probari ex Diodoro L. 4. C. 3. de Hecate,*
& Floro, L. 4. c. 12. d. mulieribus Veterum Germanorum potest. In quas iti-
dem Virtus cadit vulgaris in eas etiam cadere extraordinaria potest; Detur
enim repugnantia ratio sufficiens In *Fæminas. E. Quis quæso inter Hero-*
inas non numerat celebratas in Sacris Deboram; Jælem, Juditham; In pro-
fanis Amazonas, Gorgonides Lybieas, Semiramidem, Tomiridem, Lacanas
mulieres, Cynæam Philippi Filliam, Artemisiam, Taniam, Teucam Illy-
corum Reginam, Camillam Volscorum Reginam, Amalathiam, Gotbo-
rum Reginam, Mauriam Saracenorum Reginam, Malhildem & Elisabe-
tham Anglorum Reginas, de quibus consulatur Theatrum Zwing. Quor-
um etiam, sic vitam ante actam respiciam, Johannam Anglicanam refero,
omnibus virilis sexus dotibus ornatissimam, quæ virilem sexum mentita A.
C. 855. in Pontificatu Rom. Leoni IV. unanimi Cardinalium suffragio suc-
cessit, ac postmodum ad processionem egressa, in vitâ publicâ peperit, in i-
psò partu extincta. Vid. Gabr. Povel. probans hoc ex 65. Pontificis Hist. &
Chron. de AntiChrist L. 1. C. 27. d. 7. Cælius Rhodig. A. L. lib. 14. C. 1. Nec mi-
rum hoc, cum Heroem non tam natura, quam extraordinarius divinus im-
petus faciat, ac virtus diversitatem non attendat sexus. Vid. Lips. in Pol. L. 2.
c. 3. Piccol. l. c. C. 10. p. 546. Geilf. Eth. Excerc. 16. n. 15. p. 178. seq. Vernul. Instit.
mor L. 3. tit. 7. C. 3. Crüger. Hort. Virt. qu. 90. p. 249. seqq. Excell. Rudrauff. l. c.
q. 3. 308. Wendel. l. c. qu. 6. p. 177. seq. alii.

§. 17. Quæ urget in contrarium Aristoteles. *L. 1. Polit. C. 4. Nulla sc:*
ratione hanc mulierum virtutem esse posse, vani sunt, sine rationibus fo-
nus. Nec movent, quæ in ipsas immerentes quædam, q; conjiciuntur scom-
mata. Aristippus Mulierem parvam ac pulchram conspiciens, dixit; par-

parvum pulchrum magnum malum. Lacon ex mulieribus parvam sibi eligens, ut haberet minimum malum, causam dabat. Simonides, uxorem definivit, Viri naufragium, domus tempestatem, quietis impedimentum, vite captivitatem, quotidianam poenam, pugnam sumptuosam, bestiam contubernalem, canem ornatam, malum necessarium. Aristophanes, feram in expugnabilem nuncupavit, suffragantibus Seneca & Philemone, quorum illi dux malorum ac scelerum est, huic vero malum perpetuum. Aut enim de omnibus sine discrimine mulieribus loquuntur, quo pacto summam iis inferunt injuriam; Aut de virtuosis omnibusq; decentibus dotibus suis instructis, quem in modum atroces sunt calumniae; Aut deniq; de mulieribus nequam, omniumq; iniquitatum perpetuis candidatis. Sic verum ipsos perorasse fateor, nobisq; prorsus non contrariari, quis enim in his tantam lucere virtutem adserat, quae nequitiæ quoad usq; student?

§. 38. Nec verò inde promiscuam publicorum munerum administrationem indiscriminatim ipsis transcribo; Nec utriusq; sexus exaequationem induco. Mulier ad lanam & colum, quam ad gerenda publica, videtur aptior; De quo canit Ovidius: *Quid mihi Bella? Aptior est digitis lana colusq; meis. Deus non Mulierem sed Virum Caput voluit Familia.* Recte Jcti ob judicii defectum multasq; alias infirmitates non tantum ab officiis Civilibus, sed successione etiam Feudorum excludunt regulariter. Vid. Jacobinus de S. Georg. c. 2. feud. p. 63. Mynsing. Cent. 6. Obs. 100. n. 9. Vult. n. 9. de feud. c. 4. n. 10. Barthold. de feud. cap. 1. n. 10. Viris deniq; quam foeminis potius ac saepius contingere, inficias verim nunquam, quod Experientia. Exemplorumq; varietate & pluralitate possim alias sufficienter refutare Conf. Rudrauf l. c. B. Matth. Syst. Eth. L. 7. Exerc. 10. qu. 1.

§. 39. (2) Spuriis, quos uti natiuitas fecit ignobiles; ita virtutes eximios & præcellentes fecere. Equidem abjecta admodum & contemtibilis fuit Spuriorum conditio olim in Dei (ut conjugium sartum tectum conservaretur & impurae libidines coercerentur) populo vid. Deut. 23. 2. Sap. 3. 16. 17. Eccl. 23. 32. 33. ut inde adeò non pauci dubitent, num Jephtha ex illicito concubitu fuerit natus. At cum virtutes ad certum statum aut naturalem conditionem non adstringantur, nec leges istae de Spuriis in Ecclesiam vel Remp. non admittendis, Deo, à quo virtus Heroica est primario, sed hominibus, quoad ordinarium modum sint praescriptae, salvis legibus istis existimo, non solum Spuriis (virtutum exercitio semper deditis) virtutem Heroicam posse competere, sed extraordinarie quoq; Reip. gerendae, propter

vir-

virtutes excellentes, posse ad moveri; Ut tunc exempla taceam, à Zwing. in
Theatr. Vol. 3. f. 1059. consignata. Conf. B. Waltb. Harm. Bibl. ad Loc. Jud. 11.
v. 5. p. m. 349. seq. Rudrauf. l. c. qv. 4. p. 370. seq. Wendel. l. c. q. 7. p. 178. seq.

§. 40. Gentilibus, solâ lacanatura utentibus. Cum enim ipsis reli-
quæ non repugnent Virtutes, ut experientia notum, quæ, & si respectu Sub-
jectorum, in se tamen nec peccata sunt, nec Deo displicent Vid. B. Chemnit.
Conc. Trid. p. 1. de Oper. in fid. p. 111. seq. D. Hutt. LL. CC. Theol. p. 385. seq. &
p. 481. B. J. Mart. veruustspiegel L. 2. C. 57. p. 1255. seqq. B. Gerb. T. 2.
LL. CC. de Lib. Arbitr. C. 8. n. 130. seqq. & Tom. 4. de B. O. num. 8. B. Meisn.
Philos. Sobr. P. 3. Sect. 1. C. 3. qv. 4. B. Waltb. Diss. 3. de Nor. nat. th. 19. & 21. B.
Danhaw. Hodom. Sp. Pap. Phantasm. 9 p. 297. Mist. Syn. Theol. D. 12. §. 2. Ni-
grin. Tr. de de Impl. leg. C. 4. Cl. 3. obj. 6. p. 155. Scheurl. Phil. Mor. Diss. 9. th.
31. seqq. Spanb. Vind. Bibl. L. 1. l. 26. Matth. 5. 46. Berkring. Inst. Eth. L. 2. c. 2.
Rudrauf. Inst. Mor. P. 3. Cip. p. 150. Wendelin. Phil. Mor. C. 3. alii. Ergo nec
Virtus Heroicâ iis repugnabit. Vid. præter exempla Will. l. c. p. 284. Excell.
Rudrauf. l. c. §. 8. p. m. 364.

§. 41. Pueris (præter homines manifestè vitiosos) tribuere hanc vir-
tutem non fuerim ego ausus. Habeant indolem Heroicam, quæ & maturè
se prodat, & radios excellentiæ spargat, non negaverim. De perfecta vir-
tute Heroicâ non sine ratione dubito; Hæc sane (nisi Deus prorsus extra
ordinem, & per suam potentiam absolutam agere velit, quod tamen nec hic
simpliciter facit) ætatula, sic loqui cum non nemine liceat, tantæ virtuti
impar est, & saltem δι' ἰσπίδα Vid. B. Nic. Hunn. Excerc. Eth. 10. p. 212. seq.

§. 42. Causam itaq; hujus extraordinariæ Virtutis principalem De-
um allego, ejusq; specialem influentiam, Impulsam vel afflatam; Non qui-
dem raptum immediatum ac violentum, afflatumq; simpliciter fanaticum;
Sed ordinarium ac mediatum, respicientem nihilominus adhuc causas se-
cundas, quas disponit ac instruit ita, ut prægrande ac arduum opus, quod
secus prestare non poterant Heroës, perficere & absolvere queant feliciter,
hoc addens ponderis, ut conatum, ad quem instigat potenter juvet. & ex-
traordinariè sic eleuet, ut finis insperatus felicissimusq; eveniat. Quem ex-
traordinarium impulsam (si de Virtute H. in abstractâ ratione loqui velim)
non ad solas fideles restringo, quod Heid. Eth. suâ p. 405. facere videtur;
Cum & in Gentilibus, qui tamen hujus virtutis capaces sunt, uti ex plurimis
exemplis constat. Vid. l. d. Zwingbr. Wendel. alii, per ejusmodi impul-
sum & extraordinarium influxum, extraordinarii quid obtineat. Re itaq;
præsentate, quis nomen quæso invideat?

§. 43. Heiderus equidem actiones Dei speciales, ad Ecclesiam solam & ad homines pios ac fideles pertinere, persuasus est. Verum contrarium ex Script. S. Multipliciter demonstrare, modo vellem, possem; Id solum addo, videri confundere Heider. *Actiones Dei speciales in genere, cum actionibus salutaris gratiae.* His subscribo: Prioribus non unam ob rationem, merito contradico; Actiones Dei Generales (habito respectu ad hoc l. illud individuum, non ad totam speciem) non inconcinnè videntur dividi in ordinarias & extraordinarias, quicquid fortè hic moveatur in contrarium. *Conf. imprim. Excell. Rudr. l.c. qv. 1. p. 366. seq. Wendel. l.c. qv. 2. p. 173. Sagitt. Excerc. Eth. Exot. C. 16. th. 3 p. 401. seq. Henr. Nicol. Gymn. Eth. Excerc. 6. th. 2. §. 7. Spengl. Excerc. Eth. 12. Art. 1. præc. 1. Rew. l.c. p. 183. Dürr. l. 4. p. 470. &c.*

§. 44. Virtutem Heroicam in iis, præcipuè refulgere virtutibus in quibus ut splendorem exhibeat summum difficilius contingit, magisq; supra hominis vires est constitutum, v. gr. in fortitudine, magnanimitate, ac temperantia. *Vid. Wendel. l.c. Qv. 1. p. 152. Dürr. Eth. Parad. l.c. p. 470. Rew. l.c. Diss. 5. p. 177. & si non negaverim: Tamea in reliquis omnibus etiam obtinere, si in dubium vocare vellem, ut risu exciperet, meruissem satis. Eò Encomiò insigniuntur, Temperantia Socratis, Liberalitas Cimonis Atheniensis, Magnificentia Tiberii Drusi; Mansuetudo Pyrrhi, Augusti, Tiberii, Humanitas Vespasiani & Ferdinandi I. Imperatorum, Veracitas Epaminonda, Justitia Catonis &c. Sola modestia ad motus verè Heroicos ascendere non videtur. Conf. Dürr. l.c. p. 470. Rudrauf. l.c. qv. 9. p. 372. B. D. Wendel. l.c. p. 135. Will. l.c. p. 183. Rew. l.c. Wendelin. l.c. qv. 11. p. 182. Quid de Virtute Intellectuali supra affirmavi §. 34. denuò hic inculcatum volo, peculiareq; quid h. l. obtinere existimo, præcipuè si actiones extraordinarias, opusq; exinde mirandum conspiciamus profectum. Conf. Rudr. & Wendel. l. jam. cc.*

§. 45. Quid E Virtus Heroica à reliquis differat, sine omni difficultate jam cognoscitur; Uci enim esse eam cum reliquis simpliciter idem non largior *Vid. Piccol. l.c. Gr. 6. C. 4. Heider. Phil. Mor. P. 2. qv. 3. Sagitt. l.c. Barthol. Enchrid. Eth. P. Gen. C. 9. Hawenrent. in Qv. Eth. th. 90. Zwingl. in Annot. in L. 7. Ric. 1. p. 427. Wallis. Qv. Eth. qv. 10. Isendoorn Ethic. Peripat. L. 2. C. 19. qv. 2. & Witzend. Eth. th. 186. Sic nec concedo Thomæ 12. qv. 54. Art. 3. Vid. Vasqvetz. ad h. b. differentiam specificam, tribus argumentis, ast minus validis, adstructam. Gradualement differentiam promo roboroq; h. m.*

Virtutes,

Virtutes, quæ circa idem speciem objectum speciale, actionibus saltem inter-
rioribus, occupantur eandem quoque definitionem admittunt specialem,
non specie sed gradu solum differre possunt. Virtutes Heroicæ & reliquæ.
E. Conf. Wendel. l. c. p. 174. Exc. Rudr. l. c. qv. 2. p. 367. Durr. l. c. alii.

§. 46. Cum autem Heroes quò rationes, eò sint cariores, Rudr. l. c.
Ax. 4. p. 376. A. Deò non singulis annis, sed interdum vix singulis seculis ex-
citantur heroica ingenia, heroicis verè prædita virtutibus, quoties sc. ipsi
visum, reformare vel suam Ecclesiam, vel depravatos hominum mores, vel
mutare. Respubl. quorsum Moses spectat, Josua & Samsen, qui Israelis
fuerunt Reformatores; Cyrus, qui liberator fuit Judæorum, Alexander M.
qui Monarchiam à Persis ad Græcostraduxit, Julius Cæsar, Autor Monar-
chiæ Rom. Constantinus M. primus inter Imperatores Orthodoxiæ defen-
sor, Carolus M. Germaniam reformans, Lutherus, vindicans, Dei auxilio,
Ecclesiam à tenebris papalibus &c. Vid. Wendel. l. c. p. 169. §. 47. Cæterum
(vela enim non nihil mihi contrahenda sunt) tria in universum sunt, quæ
integritatem Virtutis Heroicæ absolvunt. (1) quidem, Impulsus s. raptus
divinus, quam §. 42. jam tum satis declaravi, quemque in Subjecto excipiunt,
cum naturalis inclinatio, solida & honesta educatio, præclaraque virtutis e-
xercitatio non excludantur Rudr. l. c. §. 8. p. 364. (a) vehementissima per-
turbationes (b) insignis nature ad honestum proclivitas (c) fortuna favor
(d) fortuna iniquitas, (e) Periculorum Patria, Parentibus, & Amicis mi-
minentium sive Corporalium sive Spiritualium magnitudo (f) institutionis
felicitas (g) Crebra heroicorum facinorum in aliis refulgentium cogitati-
o & meditatio (h) spes fame & gloriæ aliquando consequenda. Vid. Wen-
del. l. c. qv. ult. p. 183 Circa afflatum Cic. Lib. 2. de Nat. Deor. Sagitt. l. c. th. 3.
p. 401. seq. Henr. Nicol. Gymn. Eth. Exexc. 6. th. 2. §. 7. Spegl. l. c. alii plures.

§. 48. (2) Summa Constantia, qua non saltem Heros opera, extra
vulgarem sortem constituta, cujuscunque demum generis sint, promptus fa-
cilisque adgreditur; Sed etiam quibuscunque difficultatibus, sive à re ipsa, sive
à circumstantiis rei, sive à perversis hominibus, sive à propria interdum im-
becillitate sibi objectis fortiter se exponit, nec prius cessat, quam felix ces-
serit victor, fridente omni hostili livore & ipso orco inique ferente. Vid.
Wendel. l. c. p. 170. Non autem in vitium abeat & ipsam vitandam audaciam
constantia illa, quæ uti fortitudini, sic etiam Virtuti Heroicæ, ob rationem
virtutis, contrariatur plurimum.

§. 49. (3) Felicitas admiranda, quæ nimirum præter omnium ho-
minum

hominum spem e maximis Heroes eluctantur periculis, in quibus, longe minoribus, tot tamq; multos periisse compertum est, opusq; admirandum prorsus relinquunt. Quibus observatis talem Virtutis Heroicæ definitionem promere possum. Est virtus qualibet in eminentiori gradu à Deo extraordinariè concessa ad persciendas res admirandas & extraordinarias; Ita Excell. Dn. Walth. Colleg. M. S. C. accuratè sane ac perspicuè loquitur, cum quò Rudrauf. l. c. p. 361. & omnes illi loquuntur, qui conceptum Contrahibilem proximum allegant, & veram virtutem, ab aliis specie non differentem, admittunt.

§. 50. A Virtute Heroica Heros est, veluti à Doctrina Doctus itaque præter miranda, quæ producit ac producere debet, opera, ut speciali divino impulsu fruatur, requiritur, sit constans, felicitatemq; comitem secum ducat. In quo tria hæc non concurrunt, is culmen ac fastigium heroicæ virtutis non attigisse creditur. Si tamen contendere inter se eadem velis, afflatum divinum extraordinarium primas facile tenere quem excipit constantia: Opportunitates & successus inopinati non sunt in viribus humanis, quamvis & hos Deus ex directione sua jubeat esse longe felicissimos. Sic enim habet commune, idq; si rectè intelligatur ac exponatur, verissimum porisma. Exitus Heroum est felicissimus. Vid. D. Zapf. Phil. Pr. de Virt. Her. Th. 12 p. 492. Wendel. l. c. qu. 9. p. 579. seq. D. Meng. in Bericht/ wie ehemahls tapffere Kriegerhelden plötzliches Todes verfahren / über den Todes Fall Gustavi Adolphi, Regis Sveciæ. Quo pacto infelix Heroibus, non ut talibus, & unde, exitus accidere queat, satis evolutum est à Rudrauf c. l. q. 8. p. 372. & Wendel. qu. 9. p. 179. seq.

§. 51. Quæ prolixè hac tenus exposui, nullo negotio ad B. nostrum Lutherum (propterea enim in abstracta ratione rem expediui, ut nunc probationes prolixas allegare non teneat) applicabuntur. Hujus sive excellentissima ingenii ac maxima dona, unde in ipsum redundarunt, solida rerum Theologicarum scientia, summa Lingvarum notitia, scripturam transferendi peritia, & alia, admiratione & veneratione haud indigna; sive actiones Heroicas, quibus admirandum & omnium ferè lingua majus Reformationis opus intropide est aggressus, constanterq; sustinuit, & ad felicissimum, Deo sic vertente, omnibusq; in admirationem abreptis, deduxit finem, respiciamus sollicitiusq; lustremus, ex utroq; habemus, cur Heroem propriè dictum esse B. Lutherum, juxta exposita, dicamus.

§. 52. Ac cum de iis vel Adversarij sub specie veri ne dubitare quidem possint, summam in virtutibus intellectualibus splendorem non rangan;

gam; Loquuntur de eo quævis facta, nil, nisi summam scientiam prudentiamq; admiranda in dicantia Ad omnes se extendere virtutes, virtutem Heroicam monui §. 44. non erraverim ego, si per species iverim, & ante omnia de Luthero in genere adseruerim, quod ipsi contigerit virtus Heroica (1) in fortitudine, Conf. §. 24. seq. Matthes. Conc. 7. p. 64; soli contra tot principes ac Papa satellites pugnati (2) in Temperantia, Conf. §. 25. Matth. variis in locis (3) In Liberalitate, vid. §. eund. (4) in Modestia, vid. §. id (5) In Magnanimitate. Conf. §. cit. contemnerent sc. externa privilegia Doctoratus sibi subtracta, de quibus supra. (6) In Modestia & Mansuetudine, Conf. §. cit. (7) In veritate, quod constat, dum toties rogatus, ob summam etiam felicitatem & commoda maxima, à veritate Verbi Divini nunquam recedere voluit. (8) In Comitatu vid. §. cit. *Justitia pariter, & reliquis.* De continentia & Tolerantia, quamvis in summo etiam gradu eas habuerit, tale quid prædicari non potest, uti cuilibet ad oculum patet.

§. 53. Arctius ad opus Reformationis mirandum accedo, & circa illud imprimis B. Megalandrum, velut constantissimum Heroem, se exhibuisse demonstro. Argument. *Q. in Opere Reformationis & auspiciando & continuando, & absolvendo (1) specialem sensit divinum impetum. (2) summam semper exercuit in illo constantiam, ac tandem (3) felicissimum nactus est exitum, is verè ac proprie dici potest Heros. B. Megalander Lutherus.* E. Maj. constat ex §. 47. 48. 49. Quæ enim Heroem faciunt in ratione abstracta, ea & Heroem in applicatione determinatum facient, aut falsum erit, quod à Quatenus ad de omni bona sit consequentia. Minor nunc roborabitur.

§. 54. Quod concernit i. M. pro eo repetantur, quæ dicta superius sunt §. 16-21. & mente solum diligentius evolvatur, numne ex omnibus, primis etiam, ad Reformationem adhibitis, actibus peculiaris instinctus divinus refulgeat. Ea quæ dixi, tædiose non repeto: Saltem id adduco, cum & ii, qui vocaverant Lutherum, & Professore, jussu Electoris, constituerant, collatis simul insigniis Doctoralibus, Viri doctrina, ætate, atq; excellentia clarissimi vocati, atque Doctores constituti essent, dubio procul in uno vel altero tunc D. Lutherum, uti in autoritate, superantes; & tamen ab Opere Reformationis prorsus quieverint; Instinctum quendam extraordinarium divinum impulisse B. Megalandrum, ut quod Vocatio, cui toties repetitæ ur i. e. innitebatur, in omnibus adversitatibus & tentationibus, requireret, promptus ac constans effeceret, aliis hoc summum negotium insuper habentibus.

D

§. 55.

§. 55. *Ex mirando prorsus opere illud patet ulterius: Qvis quæso* persuaderi sibi fuisset passus, cum Lutheri scripta toties publicè exurerentur, ipse quæ excommunicaretur, toto insuper Pontificiorum ordine in ipsū omnia sua venenata tela conjiciente, miserum hunc Monachum id esse effecturum, ut contra omnes insurgens, omnes etiam devinceret. *Virtus itaque Dei erat, quæ, velut Gideoni, res ingenii Corporisque, quæ alias multum erant infirmæ, de quibus supra, largiebatur copiosissimas, quibus constanter id efficeret, quod nullus, etiam omnibus summis ordinariis viribus adhibitis, præstare poterat. Hinc in præcationibus suis ardentissimis rem Deo sic proponebat: Causa tua est, non nostra, non mea, ego quod feci, adactus feci, tu, quod tuo nomine suscepi, defendere potes, imò defendes, cum te ipsum concernas. Vid. Matth. Conc. 8. p. 84. 6.*

§ 56. 2. *Membr. §. 24. Et universum Reformationis opus confirmant. Perpendat quis porro secum, quod nunquam cessit arit, nunquam trepidarit. Toto fere mundo adversus eum fremente, ipse adversus omnes extitit animosissimus, gratia Dei firmatus, bonitate causæ confirmatus, nihil dubitans de veritatis felicissimo successu. Recolat ea, quæ in Comitibus Wormatiensibus, de quibus §. 17. gesta. Lutherus, ut Imperatori, omnibusque Imperii Rom. Proceribus, in medio quasi inimicorum constitutus, rationem redderet fidei suæ, ad comitia dicta vocatus, nullis persuasionibus, nullis demonstrationibus, eò adduci potuit; ut, sibi consulturus, adventum declinasset, et absentiam excusasset. Sed contemptu omnis periculi dixit, mihi verò, qui vocatus sum, decretum certumque est ingredi in nomine J. C. etiam si scirem, tot mihi Diabolos oppositos, quot tegula totius urbis absolvunt tecta. Urbem ingressus (vid. sup. allegata) se Imperatori ac Principibus exhibuit. Eccio hic Cæs. M. Oratori querenti: An Libros à se scriptos et in medio positos suos esse agnoscat, et an quicquam in iis retractare, an verò tueri velit? Respondit ad prius, quod Ita; Ad posterius ita distinctè cordateque respondit, ut omnes intexerint, cum doctrinam susceptam, defensurum ac propugnaturum esse, quod per Dei gratiam etiam ad ultimum vite halitum præstitit. Conf. m. §. 18. qui ostendit, nec bellis persuasionibus Cardinalis, nec orid Pontificis fulmine passum esse Lutherum, ut à firmissimo animi sui proposito dimeretur.*

§ 57. 3 *M. præter alios roborat §. 26. Sive a opus ipsum perfectum respiciat, sive B. obitum tandem ex utroque felicitas longe maxima exsurgit. Qvis quæso ex Adversariis credidisset, hunc Monachum miserum tam animose*

ni moſe potentisſimis Adverſariis repugnaturum, tam conſtanter veritatem deſenſurum, tamq; feliciter, ſine omni vi externa, ſine ulla vel minima etiam potentiâ mundanâ, ſed ſolâ cauſâ nixum bonitate, lucem à tenebris ſegregaturum, veritatem à falſo ſeparaturum, orthodoxiam à fermentis Phariſaïcis, traditionibus ſc. Papal. liberaturum, & per totam Germaniam, nec non alias remotiſſimas terras diſſeminaturum fuiſſe ac propagaturum. Nemo ſane, nemo. Vid. §. Et tamen, ope divinâ ſingulariſſimâ, ſummâ quædam velocitate, id præſtitit.

§. 58. Nec primam manum fortè operi admovit, vel primas Reformationis duxit lineas, quod ante Lutherum præſtitit non unus: Integrum ac completum, piâ ſemper admiratione ac veneratione proſequendum, reliquit opus. Ut enim taceam Scripta longè plurima, in quibus Lutherana orthodoxia ira eſt aſſerta, ut vel ex iis ſolis iterum, ſi reliqua omnia demas adſtrui poſſit propterea etiam ab Apol. F. C. publicè approbata ſunt Contra Crypto-Calvin. ac alios: Juffu ejus atq; cenſura, vel proprio Marte præterea; partes Librorum noſtrorum Symbol. quos integros adhuc retinemus, quibus adhuc viveret, adornatæ ac conſtitutæ ſunt, quibus contenti ſane vivere adhuc tùm poſſemus, niſi, prælucente Philippo Melancht. Crypto-Calviniani, ſub verbis Librorum Symbolicorum virus Calvinisticum vel hic Witteberga longè lateq; ſparſiſſent. Hinc, ne periret orthodoxia, tantumq; comparatum opus (in quò quidem virtuti Heroicæ Lutheri nil decendiſſet) triſte tandem caperet exitium, novâ acceſſione Liber Concordiæ addendus erat, ante hos ipſos 100. A. tum Crypto-tum manifeſtos Calvinianos cum O. ſubterfugiis ac hæreſibus ſatis comprimens, quem ob nequiſſimorum hominum calumnias A. poſtmodum 83. Apologia excepit, ad ſertam doctrinam Eccleſiarum Lutheranarum à Corruptellis & blaſphemis Adverſ. vindicans.

§. 59. Opus per ſeſquæ ſeculum (quicquid Spiritus Papisticus ac Calvinisticus in primis in Loco de Perſonâ Chr. tentaret) bene habere videbatur, veritate cœleſti ita circum vallatâ, immunitate imperiali donatâ, & à Viris Theologis Celeberrimis fortiter deſenſâ. Et haberet ſanè adhuc melius, niſi Fariæ Syncretiſtica hoc demum ſeculo, chimericis ſuis conatibus ſurrexiſſent & ſinceram Eccleſiam enormiter turbaffent. Quibus ipſis tamen etiam cuneus poſitus eſt in Conſenſu Repetiô, Epicriſi de Colloquio Caſſellano, & Antapologiâ Veneranda Fac. Theol. noſtra, ut quamvis militarent contra, veritatem tamen cœleſtem evertere, cum id ne quidem porta inferorum

19 5353⁹ 01
inferorum possint, nequeant. En Reformationis opus etiam contra hos im-
petus adhuc felix, factum, etum.

§. 60. Ex obitu etiam felicissimum nostrum Heroem esse constat ex
§. 26. confirmatusq; (observatis prius illis, quæ in calce Expositionis in Ge-
nesin Tom. 9. Altenb. addidit. Non possum ultra, vires sunt deperdita, ro-
gate mecum Deum, ut obitu beato filii vitæ mihi abrumpat & ad se trans-
ferat) ex illo in Symbolum electo:

Hostis eram vinus, moriens, ero mors tua, Papal
Morte enim suâ placidâ, quam violentam irritò conatu semper quæsi-
erunt Pontificii, demonstrabat omnia sub curâ atq; tutelâ divinâ se egisse, o-
pus Dei fuisse, veritatem cælestem se propugnâsse, contra quam ne portæ
quidem inferorum quicquid efficere potuerint. Inde suis discipulis, ereptâ
Pontificiis gloria Spiritibusq; turgentibus prorsus dejectis Animum firma-
vit, ut in delenda ulterius hæresi Pontificia Calvinistica ac Syncretistica,
per virtutem cælitus communicata essent occupatissimi. Quis E. hunc po-
strema etatis Eliam, Germaniæ Prophetam, Currum & Aurigam Israël,
testimonio Philippi Melancht. Vid. B. Hutt. Conc. C. præfat. Apol. C. 3.
nomine & dignitate Heroica non judicabit dignum? Concludo verbis Ex-
cell. Rudr. l. e. qu. 10. p. 374. Calumniator taceas, adstat Judex!

S. D. G. L.

m.c.

hos'im-

onstat ex
is in Ge-
dita, ro-
e trans-

vasive-
egisse, o-
ne porta
, ereptâ
a firma-
tistica,
unc po-
israelis,
ol. C. 3.
bis Ex-

ULB Halle

3

004 957 059

V017

A. C. 1320. Lib. 2
 sequitur, non ab
 circa A. C. 1339. 1
 1554. B. Osiand. C
 evolvere qvere
 rimb. A. 15 42. Fra
 Rom. Legato dai
 1. f. 15. 150. 217. 4
 memorabil. Cent
 stor. Platine de V
 Antony Cicarella
 piscopi Verdens.
 de Clemarg. L. d
 in quibus mult
 §. 3. Ind
 tas in doctrina
 lum suppress, d
 fama, sinceritat
 Johannes Huss, e
 demq, ad veritat
 concessa ab Imper
 ense A. 1414. cede
 Ann. ad rogam a
 dit: Macti, macta
 fontem) aderit
 tenebimini, ad q
 sufficere nunqvan
 559. a. Matthes.
 a. it. Conc. 14. de
 Gerh. Conf. Cath
 Comm. de duobus
 let, satis refutatu
 sibus Joh. Stump.
 p. 863.
 §. 4. Not
 cialis, qui A. sup.

im acerbe per
 avino. flo-ente
 4. Edit. Basil.
 usmodi vult
 in Comir. No-
 riani 6. Pontif.
 Const. Imp. T.
 Cti Lektionum
 t. Francof. Hi-
 ri Parvini, &
 rici a Niem E-
 ncof. in 4. Nic.
 ios, inveniet,
 ti essent tan-
 1, nomine so-
 rina pariter,
 ei Confessor,
 resistens, ean-
 tus propterea,
 um Constanti-
 d. 8. Jul. seq.
 e Luthero edi-
 n. respiciens
 a inviti audire
 a, quanta sit,
 41. b. & T. 5. f.
 Postillen f. 85.
 15. p. 470. B.
 tificii, Gref.
 adacium redo-
 huic acceden-
 mor. Cent. 16.
 Justin. Provin-
 is: O Fratres,
 res Chri-

